

1. Projekt vo fáze „Pilotného zavedenia špecialistu pre oblasť trestnej mediácie,“

si vyžiadala sumarizáciu a analýzu dát, ktoré boli základnou esenciou na nastavenie jednotlivých oblastí, napr. od výberových konaní na jednotlivé pozície, následne vzdelávacieho procesu v adaptačnom procese, až po nastavenie rozvrhov práce pre jednotlivé okresné sudy a vybrané moduly atď. Možno konštatovať, že dlhodobá absencia metódik k jednotlivým činnostiam spojených s trestnou mediáciou nás viedla k zásadnému prehodnoteniu toho „čo v podstate neexistuje“ a vytvoreniu základného rámca vzdelávacieho procesu pre probačných a mediačných úradníkov (ďalej len „PaMÚ“). Tento aspekt vzdelávania v skúšobnej dobe bol postavený na vedeckých a empirických poznatkoch aj z oblasti restoratívnej justície a aplikačnej praxe za posledných 18 rokov (existencie trestnej mediácie).

Pred samotným nastavovaním výberových konaní, vzdelávacej fázy, jednotlivých modulov atď. sme považovali za vhodné až žiadúce reagovať na súčasný stav „restoratívnej justície a trestnej mediácie“ v kontexte s mediáciou „zaoberajúcou“ sa **spormi** (civilnou mediáciou). Cieľom bolo správne vnímanie – vymedzenie projektovej pozície „špecialistu pre trestné veci“ v existujúcom systéme mediácii, ktoré sú zakomponované v projekte „ADR“. Základné vymedzenie trestnej mediácie v podmienkach Slovenskej republiky z pohľadu Restoratívnej justície¹, aj vo vzťahu k civilnej mediácii, možno zdefinovať nasledovným spôsobom:

- a) „**Trestná mediácia**“² (zákon č. 550/2003 Z. z.) je súčasťou komplexu cielených programov, ktoré nám ponúka Restoratívna justícia. Aplikácia týchto programov (trestnej mediácie) závisí od správnej prezentácie a implementácie samotného procesu. **Restoratívny proces** je každý proces, v ktorom obeť a páchateľ, a v prípade potreby všetci ostatní jednotlivci alebo členovia spoločnosti postihnutí trestným činom, sa spoločne aktívne zúčastňujú na riešení záležitostí vyplývajúcich z trestného činu prostredníctvom probačného a mediačného úradníka, ktorý je v pozícii mediátora pre trestné veci.³ Restoratívne procesy v našich podmienkach, môžu byť aplikované prostredníctvom trestnej mediácie, vo vhodných prípadoch aj prostredníctvom restoratívnej konferencie. **Restoratívny výsledok** je v podstate dohoda dosiahnutá v dôsledku restoratívneho procesu. Restoratívne výsledky zahŕňajú odpovede na programy, ako sú napr. reparácia (odškodnenie), reštitúcia a verejnoprospešná činnosť, atď., čiže sú zamerané na uspokojenie individuálnych a kolektívnych potrieb a plnenie záväzkov (dohody) strán a dosiahnutie znovu začlenenia obeť a páchateľa do spoločnosti. Je nešťastím, ak tieto procesy sú čiastočne prehliadané odbornou verejnosťou a následne ich určitým spôsobom eliminujú len do roviny dohody o náhrade škody. Na základe týchto ale aj ďalších skutočností možno uviesť, že efektívnosť restoratívnej justície, napr. z pohľadu zotavovania obeť, dezistencie páchateľov a uspokojovanie potrieb účastníkov mediácie v trestných veciach má svoje nezastupiteľné miesto.

¹ Odporúčanie CM/Rec (2018)8 Výboru ministrov členským štátom o restoratívnej justícii v trestných veciach; Výbor ministrov, 3. októbra 2018

² Trestná mediácia rieši konfliktný stav, ktorý vznikol v súvislosti so spáchaným trestným činom a rieši následok trestného činu v širšom kontexte, nemôže byť limitovaná len na náhradu škody.

³ **Predmet a právomoc PaMÚ v trestnej mediácii** sú uvedené v zákone č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch.

b) Mediácia, ktorá sa realizuje v súlade so zákonom č. 420/2004 Z. z. – má v zákone jasne uvedený predmet a právomoci mediátora v oblasti výkonu mediácie, základných princípov, organizácie a účinkov mediácie s tým, že civilná mediácia rieši „spory“⁴, ktoré vznikajú z občianskoprávných vzťahov, rodinnoprávných vzťahov, obchodných záväzkových vzťahov a pracovnoprávných, resp. cezhraničných sporov v obdobných právnych vzťahoch. Uvedený zákon nemá v predmete možnosť realizácie „trestných mediácií“, čiže právomoc mediátora je jasne vymedzená, čiže v tomto kontexte je limitovaná.

Aj v rámci tejto menšej komparácie možno konštatovať, že existencia dvoch zákonov, ktoré sa zaoberajú problematikou mediácie, je z nášho pohľadu v antagonistickom postavení, čo sa týka rozsahu a obsahu vykonávaných činností, samotného predmetu a právomoci. Odlíšnosti fungovania služieb restoratívnej justície a aplikácie „trestnej mediácie“ v porovnaní s „civilnou mediáciou“ sú podľa nás v značnej miere nekonzistentné z pohľadu komplexnejších činností, ktoré si vyžaduje restoratívna služba.⁵ V súčasnosti je manažment realizovaný na národnej úrovni prostredníctvom Odboru probácie, mediácie a prevencie kriminality Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a na regionálnej úrovni prostredníctvom probačného a mediačného úradníka vo funkcii vedúceho štátneho zamestnanca.⁶ V súlade s Odporúčaním CM/Rec (2018)8 v rámci poskytovania restoratívnej služby sa na národnej a regionálnej úrovni vyžaduje napríklad, aby práca PaMÚ v pozícii mediátora bola pravidelne monitorovaná, a tak sa zabezpečovalo udržiavanie štandardov a bezpečného efektu výkonu práce. Ďalej o.i. sa vyžaduje, aby existoval systém na zaznamenávanie údajov riešených prípadov, ktorý má byť vedený na národnej úrovni, „štatistické údaje“ pre potreby výskumu a evaluácie (čo v súčasnosti je zabezpečené precíznou formou prostredníctvom informačného systému probačnej a mediačnej služby). Od PaMÚ, ktorí zabezpečujú restoratívne programy, sa očakáva, že budú podstupovať prípadové supervízie a výcviky v poskytovaných službách. Čiže systém si vyžaduje garancie v podobe systémových krokov, ktorými je možné nezávisle od realizátora restoratívnych programov verifikovať správnosť ich postupu, chrániť účastníkov restoratívneho procesu pred neodborným postupom (druhotnou viktimizáciou) a v neposlednej rade prijímať „okamžité efektívne opatrenia“ na vylepšenie jednotlivých procesov aj v oblasti manažmentu na regionálnej a národnej úrovni, atď. Takto vymedzený základný rámec Restoratívnej justície v podmienkach Slovenskej republiky nám vytvoril vhodný priestor na realizáciu samotného projektu „ADR“, tvorbu nových inovatívnych vzdelávacích procesov a postupov, ktorých cieľom je poskytovanie kvalitnejších a profesionálnejších služieb v tomto segmente.

1.1 Proces výberového konania „špecialista pre trestnú mediáciu“

V prípade výberových konaní sa využila súčasná databáza otázok s tým, že sa vyextrahovali otázky z probácie, ponechali sa len pre oblasť trestnej mediácie. Priebeh jednotlivých výberových konaní nám poskytol „reálnu“ spätnú väzbu, ktorá nebola príliš pozitívna. Výberové konania

⁴ **Porovnaj** s cieľom trestnej mediácie - Trestná mediácia rieši konfliktný stav, ktorý vznikol v súvislosti so spáchaným trestným činom a rieši následok trestného činu v širšom kontexte, nemôže byť limitovaná len na náhradu škody.

⁵ Odporúčanie CM/Rec (2018)8 Výboru ministrov členským štátom o restoratívnej justícii v trestných veciach; Výbor ministrov, 3. októbra 2018 (čl. VI. Fungovanie služieb restoratívnej justície)

⁶ Zákon č. 550/2003 Z. z. § 1 ods. 4, 5

z dôvodu *neúspešností uchádzačov*, ktorí nedosiahli potrebný počet bodov napr. z testu, sa opakovali trikrát. Zistili sme, že súčasný systém výberových konaní (databáza otázok atď.) pre oblasť trestnej mediácie nekorešponduje s potrebami praxe.⁷ Tieto aplikačné poznatky bude potrebné prehodnotiť a následne nastaviť nový a efektívnejší spôsob realizácie výberového konania, ktoré dokáže akceptovať špecifické potreby „restoratívnych programov“. Na dosiahnutie tohto cieľa je o.i. nevyhnutnosťou spracovať metodické usmernenie na národnej úrovni, ktoré bude vo väčšej miere akceptovať Odporúčanie CM/Rec (2018)8. K prehodnoteniu by malo dôjsť aj v oblasti, ktorá je zameraná na prípadové štúdie, napr. aby sme dokázali vyhodnocovať aj potenciál uchádzača v oblasti komunikačných schopností, „zručností“ atď. V tejto časti z vykonaných výberových konaní sme získali kvalitatívnu spätnú väzbu, ktorú možno využiť na posilnenie kompetencií a profesionalizáciu probačného a mediáčného úradníka (ďalej len „PaMÚ“) vo vzťahu k trestnej mediácii.

V prípade, ak by sa skúsenosti z projektu začali kontinuálne aplikovať aj v bežnej praxi, dokázali by sme trestnú mediáciu ako jeden z programov restoratívnej justície posunúť do viac akceptovanej podoby. Ide najmä o prípady trestného konania - po vznesení obvinenia, v priebehu prípravného konania, ale aj po podaní obžaloby. Restoratívna justícia na jednej strane dokáže znižovať zaťaženosť vyšetrovateľov, prokurátorov a sudcov atď. Na druhej strane súčasne dochádza k pozitívnym zmenám, t.j. kde páchatel preberá zodpovednosť, prebieha reparácia (odškodnenie), reštitúcia, verejnoprospešná činnosť, dochádza k uspokojeniu individuálnych a kolektívnych potrieb, dosiahnutie znovuzačlenenia obete a páchatela do spoločnosti, dezistencia páchatela atď. Ak získané výstupy z projektu „ADR“ budú riadne a včas prehodnocované, možno očakávať, že sa vytvorí dostatočný priestor na to, aby na pozíciu PaMÚ s výkonom činností pre oblasť trestnej mediácie boli vybraní iba tí najvhodnejší uchádzači.

2. Tvorba a zavádzanie nových modulov, ktorých cieľom bolo verifikovať efektivitu a rozsah nastavených variácií v kontexte s vybranými programami restoratívnej justície.

2.1 Modul č. 1

OS Liptovský Mikuláš – pred projektom probáciu a mediáciu vykonávali dvaja PaMÚ. Po analýze prípadov probácie a mediácie sa realizovala zmena len po formálnej stránke. Došlo k úprave rozvrhu práce, kde jednému PaMÚ sa pridelovali všetky druhy prípadov probácie, čo v priemere predstavovalo 117 obvinených, odsúdených. Druhému PaMÚ sa nastavil systém pridelenia prípadov tak, aby mohol realizovať všetky trestné mediácie v pôsobnosti Okresného súdu Liptovský Mikuláš a Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, kde v roku 2019 (pred covidom) bolo pridelených 85 prípadov trestných mediácií, plus 15 mediácií bolo neukončených z predchádzajúceho obdobia (2018), ktoré bolo potrebné riešiť v priebehu r. 2019. Zámerom tohto modulu je poukázať na možnosti a limity, ktoré sa dajú efektívne variovať bez navýšenia systemizačných počtov PaMÚ. Ide o reálne zhodnotenie súčasného stavu v danom regióne, v oblasti probácie a mediácie, ktoré dokážeme aplikovať bez

⁷ Odporúčanie CM/Rec (2018)8 čl. VI. (o.i. mal by disponovať solídnyimi poznatkami o lokálnej kultúre a komunitách; disponovať senzibilitou a schopnosťami, ktoré umožňujú uplatňovať restoratívnu justíciu v interkulturálnom prostredí; disponovať solídnyim úsudkom a vlastnosťami interpersonálnych zručností atď.)

legislatívnych úprav. Tento modul posilňuje reálny stav kompetencií, vytvára priestor na odbornejšie poskytovanie služieb „samostatne“ v oblasti probácie a trestnej mediácie.

2.2 Modul č. 2

OS Martin – pred projektom probáciu a mediáciu vykonávali dve PaMÚ, ktoré mali spolu 369 prípadov probácie (obvinených, odsúdených). Štatistický ukazovateľ z trestných mediácií za to isté obdobie vykazoval 84 pridelených prípadov (mediácií), plus 25 mediácií bolo neukončených z predchádzajúceho obdobia (r. 2018), čiže v r. 2019 bolo potrebné riešiť aj tieto mediácie. Pre korektnosť a objektívnosť sa používali štatistické ukazovatele pred covidom, t.j. za obdobie, ktoré je prezentované aj v projektovej časti „ADR“. Tieto, ale aj ďalšie odborné a vecne poznania problematiky probácie a mediácie, nás viedli k tomu, že na OS Martin pre oblasť trestnej mediácie sa vytvorilo nové systemizačné miesto „špecialistu pre trestnú mediáciu“. Špecifikom a súčasne cieľom tohto modulu bolo zohľadnenie reálnych potrieb systému probácie a mediácie tak, aby v rámci prerozdelenia agendy probácie došlo k čiastočnému prenosu vybraných kompetencií aj na špecialistu pre trestnú mediáciu. Zámerom bolo zefektívniť súčasný stav do podoby, ktorá bude akceptovateľná s počtom pridelených probácií, ale aj mediácií, na jedného PaMÚ. Požadovaný zámer musel spĺňať základné kritéria, t.j. aby špecialista pre trestnú mediáciu nemal prideľované probácie v oblasti elektronického monitoringu vo všeobecnej rovine, t.j. IPŠ k TDV, Pp-EM, VV-PD a EM, a taktiež výkon kontrolnej činnosti k trestu domáceho väzenia, atď. Podstatou „vhodného“ výberu prípadov probácie, ktoré by mohol vykonávať špecialista pre trestnú mediáciu, bolo dosiahnuť stav, ktorý nebude v antagonistickom postavení s cieľom trestnej mediácie, resp. nebude v kolízii so základnými princípmi restoratívnej justície. Špecialista pre oblasť trestnej mediácie bude vykonávať všetky mediácie spadajúce do pôsobnosti Okresného súdu Martin a Okresnej prokuratúry Martin. Okrem uvedeného bude zabezpečovať výkon činností, ktoré sú spojené s trestom povinnej práce. Výber tohto druhu probácie bol zámerný, nakoľko boli splnené základné kritéria, ktoré sa v priebehu projektu budú verifikovať, či naozaj nedochádzalo ku kolízii s princípmi restoratívnej justície.

2.3 Modul č. 3

OS Ružomberok, OS Dolný Kubín a OS Námestovo – pred projektom probácia a mediácia na jednotlivých OS bola zabezpečovaná na každom súde jedným PaMÚ. Výber týchto „menších“ súdov z pohľadu počtov zamestnancov a geografického pohľadu bol zámerný.

Cieľom tohto modulu je verifikovať možnosti a limity z pohľadu špecializácie a efektivity riešenia trestných mediácií jedným PaMÚ na viacerých okresných súdoch s nižším počtom prípadov. Za uvedeným účelom bolo vytvorené jedno systemizačné miesto „špecialistu pre trestnú mediáciu“. Od tejto pozície sa očakáva, že v rámci jednotlivých okresných súdov a okresných prokuratúr dokáže flexibilnejšie a na kvalitatívne vyššej úrovni poskytovať služby trestnej mediácie s akcentom na restoratívnu justíciu. Pozn.: Pred nastavovaním tohto „modulu“ sme mali aj osobné skúsenosti, že značnou prekážkou na realizáciu „trestnej mediácie“ aj na menších súdoch bol elektronický monitoring ako celok. PaMÚ, ktorý zabezpečuje probáciu prostredníctvom kontroly technickými prostriedkami, „musí

bezprostredne reagovať“ na každý incident, t.j. aj v prípade ak prebieha samotná mediácia. Čiže dochádza k nežiadúcemu stavu, kde účastníci mediácie nie vlastným pričinením musia prerušiť riešenie konfliktu aj vo fáze, ktorá mohla byť rozhodujúca pre ďalšie trestné konanie. Sekundárnym cieľom bolo dosiahnuť stav, aby počet mediácií za jednotlivé OS na jedného PaMÚ vykonávajúceho mediácie bol vyšší, čím sme mali záujem posilniť oblasť profesionality.

2.4 Modul č. 4

OS Žilina – realizácia probácie a mediácie na tomto súde bola zabezpečovaná prostredníctvom troch PaMÚ. Za hodnotené obdobie, ktoré bolo pred covidom v roku 2019, PaMÚ vykonávali úkony probácie v 407 prípadoch. K uvedenému počtu bolo potrebné pripočítať aj 103 mediácií, plus 17 mediácií, ktoré prechádzali do roku 2019 z predchádzajúceho obdobia. Tieto, ale aj ďalšie poznania aplikačnej praxe, nás viedli k tomu, aby v prípade OS Žilina bolo vytvorené jedno systemizačné miesto „špecialistu pre trestnú mediáciu“. Jednotlivé kritéria špecializácie a profesionalizácie boli v prevažnej miere rovnaké, resp. v menšej miere modifikované, ako to bolo v „Module č. 2“. Sekundárnym cieľom bolo znížiť/eliminovať preťaženosť PaMÚ na OS ZA prípadmi probácie a mediácie tak, aby to nebolo na úkor kvality poskytovaných služieb v trestnej mediácii.

2.5 Modul č. 5

OS Čadca – probáciu a mediáciu pred projektom vykonával jeden PaMÚ, ktorý v hodnotenom predcovidovom období (2019) mal pridelených v priemere 82 probácií a 51 mediácií, pričom z predchádzajúceho obdobia (2018) mal plus 8 mediácií, ktoré musel vykonať v r. 2019. Pri pomerne menšom počte probácií (podľa medzinárodných poznání ide o adekvátny počet prípadov na výkon probácie) sme modul nastavili tak, aby sa dal objektívne verifikovať stav, ktorý by sme v praxi mohli zaradiť do skupiny „ideálny“. Cieľom tohto modulu o.i. bola aj ambícia, vo väčšej miere využívať inštitút trestnej mediácie ako doposiaľ a súčasne poskytovať túto službu na kvalitatívnejšej úrovni, ako to bolo pred projektom „ADR“. Celkový zámer špecializácie trestnej mediácie s akcentom na restoratívnu justíciu je v prevažnej miere identický, ale viac ambiciózny v kvantitatívnej a kvalitatívnej oblasti a mohol by slúžiť ako vzor pre ďalšiu aplikačnú prax.

3. Zhrnutie - priebeh činností od vzniku projektových miest „špecialista pre trestnú mediáciu“ až po pridelovanie prvých prípadov trestnej mediácie v priebehu skúšobnej doby

Po naplnení systemizačných miest pre jednotlivé moduly „špecialistu pre trestnú mediáciu“ prebiehala adaptačná fáza, ktorá pozostávala z intenzívnejšieho a špecializovaného vzdelávacieho procesu (s akcentom na restoratívnu justíciu), riešenia prípadových štúdií, ktoré boli rozšírené o modelové cvičenia, atď. Táto časť prebiehala prvý mesiac po prijatí do dočasnej štátnej služby. Následne „špecialisti pre trestnú mediáciu“ boli priebežne preskúšaní.

Prvé prípady mediácie boli „špecialistom pre trestnú mediáciu“ pridelené až po absolvovaní špecializovaného vzdelávacieho procesu a následného preskúšania. Tento proces bol nastavený tak, že každý pridelený prípad (trestný spis) si museli „špecialisti pre trestnú mediáciu“ naštudovať, následne sa realizovali v celom procese supervízie pred mediáciou, počas mediácie a po vykonanej

mediácii. Za uvedeným účelom bolo celkovo zrealizovaných 57 supervízií. Mentor v tejto časti nebol využitý, a to z dôvodu, aby sme predchádzali v niektorých prípadoch nekompetentným postupom, ktorých príčinou je skutočnosť, že nie všetci PaMÚ absolvovali vstupné vzdelávanie v prezentovanej forme a intenzite. V tomto štádiu supervízor musel podstúpiť takzvanou „restoratívnu očistú“, ktorá pozostávala o.i. z dôkladného osvojenia si programov restoratívnej justície atď. Zámerom tejto očisty bol fakt, že v niektorých situáciách sa aj v odbornej verejnosti zamieňa oblasť restoratívnej justície s alternatívnym trestom, resp. s trestom nespojeným s odňatím slobody atď. Bez týchto podmienok a nastavení aj v mentálnej oblasti by ďalšie kroky a procesy nenaplnili základný rámec projektu, a tým je špecializácia a profesionalizácia poskytovania služieb v oblasti restoratívnej justície.

Odporúčanie pre aplikačnú prax:

- vytvoriť novú databázu pre výberové konania v časti „trestná mediácia“, ktorá bude reflektovať na zistené poznatky z projektu „ADR“. Túto oblasť posilniť zjednocujúcou metodikou na národnej úrovni,
- nastaviť systém prvotného vzdelávacieho procesu, ktorý bude spĺňať základné štandardy týkajúce sa vzdelávania „PaMÚ“ a súčasne bude akceptovať „*Metodický pokyn pre lepšiu implementáciu súčasného odporúčania týkajúceho sa mediácie v trestných záležitostiach - CEPEJ(2007)13 a Odporúčanie CM/Rec (2018)8*“,
- prehodnotiť súčasné kapacity PaMÚ vo vzťahu k využívaniu jednotlivých modulov v aplikačnej praxi a tým zefektívniť oblasť restoratívnych programov,
- zvážiť možnosť opätovného preškolenia všetkých PaMÚ na regionálnej úrovni v oblasti trestnej mediácie s akcentom na oblasť restoratívnej justície a tým vo väčšej miere profesionalizovať túto službu.

4. Fáza tvorby nových pracovísk (kancelária špecialistu pre trestnú mediáciu).

Prvotne prebiehala analýza súčasného stavu a nastavovali sa kritériá kde a v akých priestoroch je vhodné a dôstojné realizovať mediačné stretnutia. (Pozn.: V tejto fáze kontinuálne prebiehali aj vzdelávacie procesy, ktoré boli určené pre špecialistu v trestnej mediácii.) Cieľom tejto fázy bolo odstrániť existujúce nežiaduce trendy, ktoré sa vyskytovali naprieč probačnou a mediačnou službou na niektorých OS v rámci SR; napr. že trestná mediácia sa realizuje v priestoroch, kde sa nachádzajú ďalší zamestnanci súdu alebo PaMÚ, resp. mediácie sa realizujú v pojednávacích miestnostiach, PaMÚ (mediátor) komunikuje s účastníkmi mediácie cez PC, vytvára komunikačnú bariéru, kde vizuálny kontakt s účastníkmi je limitujúci, alebo mediácia sa vykonáva v takzvaných „výsluchových miestnostiach súdu“ atď. Tieto aplikačné poznatky sme sa snažili nastaviť tak, aby následne mohli byť zakomponované minimálne do Vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z., t. j. štandardizovať oblasť priestorov, kde a za akých podmienok sa mediácia v trestných veciach môže realizovať. V tomto kontexte sme vytvorili štandardy, ako má byť upravená a vybavená kancelária pre trestnú mediáciu, ak vieme, že napr. v roku 2019 v Žilinskom Kraji sa **vykonalo 495 mediácií a zúčastnilo sa na nich 972 osôb** (poškodených, obvinených, zákonných a právnych zástupcov, soc. kurátorov, dôverníkov atď.). Čiže bolo potrebné brať do úvahy aj tento faktor početnosti účastníkov na jednej mediácii. Následne poskytujeme v ilustratívnej podobe zábery

z kancelárii, ktoré vďaka projektu „ADR“ prešli rekonštrukciou, resp. boli vytvorené nové priestory.

Obrázok č. 1

Kancelária „špecialistu pre trestnú mediáciu“ Okresný súd L. Mikuláš

Obrázok č. 2

Kancelária „špecialistu pre trestnú mediáciu“ Okresný súd Ružomberok

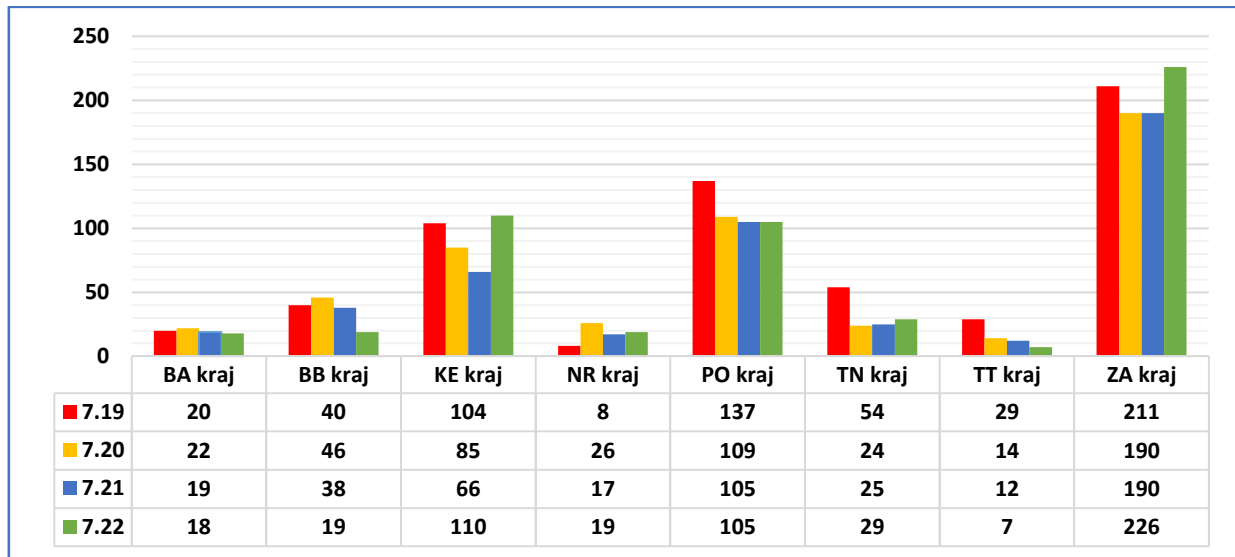

Obrázok č. 3

Kancelária „špecialistu pre trestnú mediáciu“ Okresný súd Martin a D. Kubín

Graf č. 1: - Štatistický ukazovateľ pridelených mediácii k dňu 08.07. – v r. 2019, r. 2020, r. 2021, r. 2022

Autor: PhDr. Vladimír Cehlár, PhD.

Spracoval

PhDr. Vladimír Cehlár, PhD.

člen projektového tímu „ADR“